

การขายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลก
: ผลจากมาตรการกำกับดูแล

นายธนพล คุณรัตน์ไชย
นางสาวสิริธร ลีห่อรัมย์วัฒน์

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

GLOBAL TREND OF ONLINE PHARMACIES:
RESULT OF CONTROL MEASURES

MISTER THANAPOL KUHARATACHAI

MISS SIREETHORN LEEARAMWAT

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

2016

โครงการพิเศษ

เรื่อง การขยายผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลก: ผลจากมาตรการกำกับดูแล

ลายเซ็น

.....
(นายธนพล คุณาวัดนไชย)

ลายเซ็น

.....
(นางสาวสิริธร ลีห์อ่วมวัฒน์)

ลายเซ็น

.....
(อาจารย์ฟ้าใส จันทจุฑาภรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลายเซ็น

.....
(อาจารย์ชะอรสิน สุขศรีวงศ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ลายเซ็น

.....
(อาจารย์สินีนานา กริชชาญชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การขยายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลก: ผลจากมาตรการกำกับดูแล

ธนพล คุณารัตนไชย, สิรีธร ลีห์อร่ามวัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษา : พ้าไฉ จันทจักรภรณ์, ชะอรสิน สุขศรีวงศ์, สินีนาฏ กริชชาญชัย

ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ : มาตรการกำกับดูแล ผลกระทบ การซื้อขายยา ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันการซื้อขายสินค้าประเภทต่างๆ ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมมากขึ้นเนื่องจากความสะดวกสบาย มีความครอบคลุม และประหยัดเวลา ยาก็เป็นสินค้าที่มีการซื้อขายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่น้อย ทำให้เกิดผลเสียจากการใช้ยาอย่างไม่ถูกต้อง กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ซึ่งระบุว่า การขายยาจะต้องทำในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น โดยไม่ได้มีกฎหมายที่ควบคุมการซื้อขายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง โครงการนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานการณ์และกฎหมายหรือมาตรการกำกับดูแลการซื้อขายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงผลจากการมีกฎหมายหรือมาตรการเหล่านั้น ในต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ รวมทั้งประเทศไทย เพื่อนำมาเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายหรือมาตรการกำกับดูแลการซื้อขายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับประเทศไทย โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็น 3 หัวข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ ผลกระทบด้านสุขภาพซึ่งเกิดจากมาตรการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ การดำเนินมาตรการกำกับดูแลเพื่อควบคุมการขายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ และผลกระทบด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีรายงานการเกิดผลกระทบด้านสุขภาพมากที่สุด และสหราชอาณาจักรมีรายงานการดำเนินมาตรการกำกับดูแลและพบผลกระทบด้านอื่นๆ มากที่สุด ดังนั้น มาตรการการควบคุมการซื้อขายยาผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของสหราชอาณาจักรจึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นหลักในการเสนอแนะแนวทางกำกับดูแลสำหรับประเทศไทย

Abstract

Global trend of online pharmacy: Result of control measures

Thanapol Kuharatanachai, Sireethorn Leearamwat

Project advisor : Farsai Chanjaruporn, Cha-oncin Sooksriwong, Sineenart Krichanchai

Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

Keyword : regulation, measure, impact, online pharmacy, electronic channel

Online shopping is becoming more popular nowadays because it is convenient, global reach and time saving. Medicine is also found to be sold via this electronic channel. Owing to this, it inevitably leads to negative consequences. Thailand has yet to impose certain measures on online pharmacies. Thai regulation only states in the Drug Act B.E.2510 that modern drugs must be sold in the premises stated in the selling license. This special project aims to study current situations and measures related to online pharmacies and outcomes of these measures in the United State of America (USA), United Kingdom (UK), Canada, Australia, Singapore and Thailand in order to provide suggestions for developing proper regulations of online pharmacies in Thailand. In this study, content analysis technique is adopted. The impacts of online pharmacy regulations were categorized into three main interesting issues which are (1) the impact on health outcomes due to ineffective regulations (2) measures and actions applied on online pharmacies cases and (3) others outcomes. The result showed that the highest number of health outcomes reports was found in Thailand whereas the highest number of reports on measures and action used and other problems was found in the UK. Accordingly, the study suggests that the regulations for online pharmacies in Thailand should be developed based on the UK's measures and regulations.